

CHAQIRIQQACHA YOSHLARDA HARBIY-VATANPARVARLIK TARBIYASI TUSHUNCHALARINI SHAKILLANTIRISH

Axatov Samariddin Aliqulovich

*Mirzo Ulug'bek nomidagi O'ZMU Harbiy tayyorgarlik o'quv
markazi o'qituvchisi, rezervdagi mayor*

Aliqulov Lazizjon Samariddin o'g'li

*Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universiteti
Chaqiriqqacha xarbiy ta'lim fakulteti magistiri*

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8018111>

Annotatsiya: Mazkur maqolada Bugungi kunda vatanparvarlik muammosining dolzarbligi haqida fikr yuritiladi.

Annotatsiya: V dannoy state rassmatrivaetsya aktualnost problemy patriotizma na segodnyashniy den.

Annation:. This article discusses the rational policy of the heads of State this article discusses the relevance of the problem of patriotism today.

Kalit so'zlar: Vatanparvarlik, harbiy, Harbiy burch va harbiy xizmat, Vatanparvarlikni anglash, uning fuqaro shaxsini shakllantirishdagi rolini baholash ko'p jihatdan shaxsning tuzilishida ustun mavqega ega bo'lgan shaxs tarbiyasi, ta'limi va dunyoqarashi bilan belgilanadi

Klyuchevye slova: Idei nezavisimosti, patrioticheskie dvijeniya, obespechenie selostnosti strany, rol Uzbekistana v voennoy sfere, reformy v Voorujennых Silax.

Key words: ideas of independence , patriotic movements, ensuring the integrity of the country, the place of Uzbekistan in the military sphere , reforms in the Armed Forces .

KIRISH

Eng muhim qadriyatlar biri, vatanparvarlik bu davlat hayotiyligining mafkuraviy asosidir. Yosh avlodni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash muammosi jamiyatdagi potentsial ahamiyatiga ko'ra jamiyatdagi eng dolzarb masalalardan biri hisoblanadi, chunki yoshlik har bir inson uchun eng qulay davr hisoblanadi. Vatanga muhabbatning muqaddas tuyg'usini singdirish. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi deganda o'quvchilarda o'z vataniga muhabbatni bosqichma-bosqich va barqaror shakllantirish tushuniladi, bu esa eng muhim xususiyatlardan biridir.

ASOSIY QISM

Vatanparvarlik (yunoncha patriotes - vatandosh, patris - vatan, vatan), vatanga muhabbat, unga sadoqat, o'z harakatlari bilan uning manfaatlariga xizmat qilishga intilish. Vatanparvarlik - bu "... asrlar va ming yillar davomida ajralgan oqimlar davomida saqlanib qolgan eng chuqur tuyg'ulardan biridir"

Vatanparvarlik – olijanob insonni pastdan, ma'naviy barkamol insonni ma'naviy sustlikka uchragan odamdan ajratib turuvchi axloqiy mezondir. Vatanparvarlik - bu kelajakdagi rivojlanish jarayoniga optimistik qarash bilan birgalikdamamlakatning ahvoli va harakatlariga ob'ektiv baho berish.

Vatanparvarlik - bu o'z xalqining barcha yutuqlari bilan faxrlanish va uning barcha tarixiy xatolarini anglashdir. Vatanparvarlik - bu jamoat manfaati uchun shaxsiyatini qurbon qilishga tayyor to'rishdir. tarixiy xotirani, avlodlar davomiyligini, tarixiy va

madaniy merosni saqlashga, ona Vatanning madaniy-tarixiy qiyofasini saqlash va rivojlantirishga qaratilgan tarixiy-vatanparvarlik tarbiyasi;

- fuqarolik-vatanparvarlik tarbiyasi, uning maqsadi huquqiy savodxonlik va fuqarolik mas'uliyatida namoyon bo'ladigan konstruktiv fikrlaydigan aholini shakllantirish;

-harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi, uning asosiy vazifalari yoshlar ongida vatanparvarlik qadriyatlarini mustahkamlash, mamlakatimizning harbiy o'tmishiga hurmat, harbiy xizmat, harbiy an'ana va marosimlar, fuqarolikni shakllantirishdir.

-yoshlarda Vatanning boy, ma'naviy madaniyati bilan g'ururlanish tuyg'ularini rivojlantirishga, ularni san'at olami yutuqlari bilan tanishtirishga, ularni asrab-avaylashga xizmat qiluvchi madaniy-vatanparvarlik tarbiyasi;

- sport va vatanparvarlik tarbiyasi, yoshlarimizda mamlakatimizning sport yutuqlaridan faxrlanish, taniqli sportchilarga hurmat, jahon, O'zbekiston va mintaqaviy musobaqalar g'oliblari va sovrindorlariga qiziqish, sog'lom madaniyatga qo'shilish istagini shakllantiradi.

- jamiyatda shakllanganlarni hisobga olgan holda, ijtimoiy faol shaxs turini rivojlantirishga qaratilgan ijtimoiy-vatanparvarlik tarbiyasi manfaatlar, qoidalar va xulq-atvor normalari, mintaqadagi millatlararo va konfessiyalararo xilma-xillik sharoitida boshqa odamlar bilan munosabatlarda ishonchli hamkorlik qila olishi;

- iqtisodiy va vatanparvarlik ta'limi O'zbekistonning iqtisodiy manfaatlarini himoya qilish va targ'ib qilish istagi, ishchilarni hurmat qilish, iqtisodiy rivojlanish istiqbollari g'oyasi va shaxsiy kasbiy muvaffaqiyatga ishora qilishdan iborat.

Bu sohalarini tashkil etish va hal etishda barcha amalga oshirilgan ishlarning umumiy natijasi sifatida Vatanga xizmat qiladigan munosib vatanparvarlarni tayyorlash va yetishtirish mumkin. Yoshlarni vatanparvarlik ruxida tarbiyalashda oilaviy ta'limni Ota-onalar ko'rsatmoqdao'z vataniga muhabbat va hurmat, bolalarda vatanparvarlik ongini shakllantirishda Ota-onalarning urni kattadir. Milliy madaniyat va an'analarga qiziqish. O'z xalqingni sevish uchun ularni bilish kerak; inson o'z xalqi tarixini ongli ravishda o'rganar ekan, o'zida vatanparvarlikni tarbiyalaydi. Ogohlik. Vatanparvarlik o'z mamlakatining yutuqlari bilan faxrlanishni o'z ichiga oladi; jamiyat va mamlakat hayotining barcha jabhalari bilan bog'liq axborotlarga qiziqish vatanparvarlik tuyg'usining rivojlanishi va namoyon bo'lishiga zamin yaratadi. Institutning maqsadli ishi davlat hokimiyati vatanparvarlik tarbiyasi tizimidir. Vatanparvarlik tarbiyasi - bu yosh fuqarolarda yuksak vatanparvarlik ongini, o'z Vatanga sadoqat tuyg'usini shakllantirishga qaratilgan tizimli va maqsadli faoliyat.

Vatan manfaatlarini himoya qilish bo'yicha fuqarolik burchi va konstitutsiyaviy majburiyatlarini bajarishga tayyorlikdir. Vatanparvarlik tarbiyasi tizimi fuqarolarda yuksak vatanparvarlik ongini, Vatanimizga dadillik tuyg'usini, fuqarolik g'oyalarini bajarishga tayyorlikni shakllantirish bo'yicha davlat hokimiyati va tuzilmalari vositalarining maqsadli ishlashini nazarda tutadi.

Komponentlardan biri "Harbiy burch va harbiy xizmat to'g'risida" Federal qonuniga muvofiq harbiy-vatanparvarlik tarbiyasidir. Vatanparvarlik ongini shakllantirish va fuqaroni tarbiyalash O'zbekiston respublikasining birinchi darajali hujjatlarida ko'rsatilgan, bu erda vatanparvarlik tarbiyasi davlat dasturining harakat yo'llari belgilangan. Faxriylar tashkilotlari yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyasiga katta hissa qo'shmoqda bolalarga mamlakat hayotidagi harbiy-vatanparvarlikni muhimligini anglash, o'zlarida ijtimoiy fazilatlarini shakllantirish: Vatanga muhabbat, harbiy xizmatga tayyorlash, qarindoshlar oldidagi mas'uliyat va tinchlikni saqlashda yordam beradigan yoshlarni tarbiyalashdan iboratdir.

Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalashdan faxriy jamoat tashkilotlariningroli:

- ijtimoiy loyihalar: halok bo'lgan harbiy xizmatchilar xotirasini abadiylashtirish,
- harbiy-vatanparvarlik muzeylarini ochish;
- harbiy-vatanparvarlik, vatanparvarlik va sport tadbirlari;
- urush faxriylarini vatanparvarlik tarbiyasiga jalb qilish.

Davlat hayotiyliginingg'oyaviy asosi bo'lgan eng muhim qadriyatlardan biri vatanparvarlikdir. Yosh avlodni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash muammosi jamiyatdagi potentsial ahamiyatiga ko'ra jamiyatdagi eng dolzarb masalalardan biri hisoblanadi, chunki yoshlarga Vatanga muqaddas muhabbat tuyg'usini singdirish uchun eng qulay davr hisoblanadi. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi deganda o'quvchilarda o'z vataniga muhabbatni bosqichma-bosqich va barqaror shakllantirish tushuniladi, bu esa eng muhim xususiyatlardan biridir.

Barkamol shaxs, jamoat ongida vatan, o'tmishdagi qahramonlik an'analariga sadoqat, burch, or-nomus, fidoyilik kabi qadriyatlar o'zgara boshladi.

O'smirlarda salbiy munosabat shakllanadi OAV ommaviy madaniyatning eng yaxshi namunalaridan uzoqda bo'lganidek, turli millat vatandoshlari. ta'minlovchi milliy-radikal tashkilotlar rivojlanmoqda bu esa yoshlarga salbiy ta'sir qiladi.

Bugungi kunda harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib, bu qator hujjatlarda o'z ifodasini topgan.

O'zbekiston respublikasining "Ta'lim to'g'risida" gi qonuni ta'lim sohasidagi davlat siyosatining printsiplari sifatida fuqarolik, mehnatsevarlik, inson huquqlari va erkinliklarini hurmat qilishni tarbiyalash, atrof-muhitga, vatanga, oilaga muhabbat bugungi kunda vatanparvarlik muammosining dolzarbliigi shubhasizdir.Oilasiz yoki qabisiz, o'zini bir turdagi fuqaro deb hisoblagan shaxs bo'lmasa dunyo yoki cheksiz erkinlikni talab qiladigan yangi paydo bo'lgan anarxist hammadan, vatanparvarlikka istehzo bilan munosabatda bo'lishi mumkintuyg'u, o'z vataningizga, xalqingizga muhabbat. vatanparvarlik tushunchasiuning fuqaro shaxsini shakllantirishdagi rolini ko'p jihatdan baholash shaxs tarbiyasi, tarbiyasi va dunyoqarashi bilan belgilanadi;shaxs tuzilishida ustun mavqeni egallagan.

Shu bois, vatanparvarlik mohiyatini baholash va tushunish o'rtasida fikrlaydigan aholi.Urta osiyoga kerib kilgan Rus falsafasida ikkita yondashuv mavjud XIX asrda shakllangan vatanparvarlik, g'oyalar talqini faqat boshdan kechirgan holda deyarli hozirgi kungacha saqlanib qolgan kichik semantik o'zgarishlardir.

Demak, vatanparvarlik tushunchasining kelib chiqishi o'tmishdagi ijtimoiy-siyosiy oqimlarga borib taqaladi, ular g'arblik va slavyanfilizmning mashhur nomlarini olgan. Birinchisi O'zbekiston respublikasining rivojlanish yo'lini tanlashdasobiq savet davlatini modelini ko'rdi, ikkinchisi o'ziga xos,rivojlanish yo'lida turib oldi. Bugungi kunda g'arbliklar va slavyanfillar o'rtasida ko'rinmas tarzda davom etayotgan barcha tortishuvlar, u yoki bu tarzda, O'zbekiston respublikasi yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashmuammosigategishli tarizda tasir etmoqda.

TADQIQOT VA NATIJALAR.

So'nggi yillarda yosh avlodni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash muammosi tobora dolzarb bo'lib bormoqda harbiy-vatanparvarlik jamiyatdagi ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, jamiyat, davlat, ularning institutlari va institutlarining tizimli, maqsadli faoliyatidir.

Bugungi kunda Maktab o'quvchilarida vatanparvarlik tuyg'usini tarbiyalashning samarali modellari va texnologiyalarini izlash faollashtirilmoqda.

Yosh avlodni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash borasida O'zbekiston respublikasini bir qator oliy xarbiy talim muassalari va ularga tenglashtirilgan o'quv muassalari jumladan Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zMU harbiy tayyorgarlik o'quv markazi, Toshkent davlat pedagogika universiteti chaqiriqqacha xarbiy tayyorgarlik fakulteti, Buxoro davlat pedagogika universiteti chaqiriqqacha xarbiy tayyorgarlik fakulteti, Farg'ona davlat pedagogika universiteti chaqiriqqacha xarbiy tayyorgarlik fakulteti ofisiri o'qituvchilari yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash borasida bir qancha ilmiy izlanishlar olib bormoqda. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash borasida olib brayotgan izlanishlar natijasida hozirgi kunda yuqorida kursatib utilgan o'quv muassalarining betiruvchi yoshlari mamlakatimizning maudofaa soxasiga o'z hissalarini qo'shayotgani so'zimizning isbotidir.

Shunday qilib, "Umumta'lim maktablarida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi" mavzusi dolzarbdir, chunki maktab o'quvchilari ulg'aygan sari, tadqiqotchilar ta'kidlaganidek, "qahramonlik bahori" shakllana boshlaydi, bu amalga oshirishni talab qiladi, lekin ko'pincha u saqlanib qoladi. Shuningdek, vatanparvarlik tarbiyasi tadqiqot mavzusining dolzarbligi shu bilan bog'liq zamonaviy dunyoda inson unga ijobiy va salbiy ta'sir ko'rsatadigan ko'plab manbalar bilan o'ralgan holda yashaydi va rivojlanadi. Tadqiqot maqsadi: umumta'lim tashkilotida vatanparvarlik tarbiyasi dasturini ishlab chiqish.

XULOSA VA TAVSIYALAR

Qarama-qarshilik: umum ta'lim maktablarida o'quvchilarni harbiy-vatanparvarlik tarbiyasiga bo'lgan ehtiyoj va ushbu masala bo'yicha umumiy ta'lim tashkiloti mutaxassislari uchun uslubiy tavsiyalarning etarli emasligi.

Tadqiqot muammosi: yoshlarni samarali harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash uchun qanday sharoitlar zarur ta'lim muassasasida ushbu borada qanday ishlar olib borilmoqda?

O'rganish ob'ekti: umum ta'lim maktablarida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi jarayoni urganish.

O'rganish mavzusi: umum ta'lim maktablarida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi.

Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini rivojlantirish borasida tavsiyalar.

Umum ta'lim maktablarida harbiy-vatanparvarlik tarbiyachisi harbiy raxbarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi jarayoni urganish.

Umum ta'lim maktabi harbiy raxbari yoshlarni samarali harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash borasida moddiy yordam kursatish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi konstitutsiyasi 1992 y.
2. I. A. Karimov. "O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida", Toshkent "O'zbekiston" 2011 y.
3. Sh. M. Mirziyoev. "Milliy taraqqiyot yulimizni qat'iyat bilan davom ettirib yangi bosqichga ko'taramiz", Toshkent "O'zbekiston" 2017 y.
4. O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risida»gi qonuni. 2020y
5. O'zbekiston Respublikasining «Mudofaato'g'risida»gi qonuni. 2001y.
6. O'zbekiston Respublikasining «Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmati to'g'risida»gi qonuni. 2020 y.
7. «Yoshlarni chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorlash» o'quv dasturi 2019 y.
8. «O'smirlarni chaqiriqqacha tayyorlash to'g'risidagi Nizomi» 2014 y.